

Τετάρτη 11/2

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Της εισήγησης του Προέδρου και του 'Εκτελεστικού Γραφείου

Πρόσφατα τό ΚΚΕ δημοσίευσε τίς θέσεις τῆς Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς του γιά τό 10ο συνέδριό του. Οἱ θέσεις τῆς Κεντρικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ ΚΚΕ εἶναι βέβαια δική της ὑπόθεση. Καί δέν θά ἀποτελοῦσαν ἀντικείμενο συζήτησης στή δικιά μας Κεντρική 'Επιτροπή ἂν δέν περιεῖχαν σαφεῖς αἰχμές ἐνάντια στό ΠΑΣΟΚ τόσο σέ ὅτι ἀφορᾷ τήν ἰδεολογικοπολιτική του τοποθέτηση, ὅσο καί τήν κοινωνική του θεμελίωση. Γι' αὐτό ἀποφασίσαμε νά σχολιάσουμε ὁρισμένες ἐπ' τίς θέσεις του πού ἀφοροῦν ἰδιαίτερα τό ΠΑΣΟΚ.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΕΞΑΡΤΗΣΗ.

Εἶναι σαφές πώς τό ΚΚΕ ἀπορρίπτει τή διάκριση πού εἶναι θεμελιική γιά τό ΠΑΣΟΚ ἀνάμεσα σέ μητροπολιτικά κέντρα καί περιθωριακές περιοχές ἢ χώρες τοῦ παγκόσμιου καπιταλισμοῦ. 'Αντίθετα τονίζει πώς " ὁ ἐλληνικός κρατικός μονοπωλιακός καπιταλισμός ἀπό τήν ἀποψη τῶν γενικῶν του νομοτελειῶν δέν διαφέρει ἀπό τόν κρατικό μονοπωλιακό καπιταλισμό ἄλλων χωρῶν". Ταυτόχρονα ὁμῶς ἀναγνωρίζει πώς " κύρια ἰδιορρυθμία τοῦ ἐλληνικοῦ κρατικοῦ μονοπωλιακοῦ καπιταλισμοῦ εἶναι ὁ ἐξαρτημένος χαρακτήρας του. 'Εκφράζει τή συνύφανση τοῦ κράτους, τῶν ντόπιων μονοπωλίων καί τοῦ ξένου χρηματιστικοῦ κεφαλαίου". 'Εμφανίζεται ἔτσι ἡ ἐξάρτηση σάν ἔννοια τέλεια ἑκκομμένη ἀπό τήν πόλωση ἀνάμεσα σέ μητρόπολη καί περιφέρεια, πού ἀποτελεῖ γιά μᾶς τό κλειδί γιά τήν κατανόηση τῆς ἐποχῆς μας. "Ετσι ἡ ἐξάρτηση, ὅπως τή βλέπει τό ΚΚΕ, δέν εἶναι σχέση πού ἑσπῶ ἀπό τή δομή τοῦ σύγχρονου καπιταλισμοῦ, ἀλλά πού ἐμφανίζεται σάν μιᾷ ἰδιορρυθμία. Αὕτη ἡ ἀποψη εἶναι πολύ ρηχὴ καί δέν ἀνταποκρίνεται στίς δυνατότητες πού παρέχει μιᾷ μαρξιστική θεώρηση τῆς δυναμικῆς τοῦ σύγχρονου παγκόσμιου

καπιταλισμού. 'Επιθυμούμε γι' αυτό, μέ λίγα λόγια, νά δώσουμε σαφές περιέχομενο στήν έννοια τής έξάρτησης, καθώς καί στή σχέση μητρό-πολης καί περιφέρειας. 'Από θεωρητική πλευρά αυτό αποτελεί σημαντικό θεμέλιο λίθο τής ιδεολογικοπολιτικής τοποθέτησης του ΠΑΣΟΚ.

'Η πιο ώμή μορφή έξάρτησης είναι εκείνη πού στηρίζεται στήν άμεση πολιτικοστρατιωτική παρέμβαση, στή χρησιμοποίηση δηλαδή του μηχανισμού καταναγκασμού, πού λίγο πολύ ταυτίζεται μέ τό κράτος. Αύτή ή μορφή παρέμβασης συνδέεται ιστορικά - στήν εποχή μας - μέ τήν άποικιοκρατία, μά όχι μόνο μ' αυτή. Τά καθεστώτα πού επέβαλαν οι ΗΠΑ στή Νότιο Κορέα καί τήν 'Ινδοκίνα είναι χαρακτηριστικά του "κράτους-πελάτη" πού οι ΗΠΑ έχουν θεμελιώσει σέ διάφορες περιοχές του κόσμου.

'Η 'Ελλάδα ήταν γιά τους 'Αμερικανούς τό πρώτο πείραμα τύπου Βιετνάμ. Μετά τό τέλος του έμφυλίου πολέμου αναδιοργάνωσαν τήν ελληνική κρατική μηχανή, ιδιαίτερα τίς ένοπλες δυνάμεις καί τίς υπηρεσίες πληροφοριών. Οι ελληνικές υπηρεσίες πληροφοριών μεταβλήθηκαν σέ προέκταση τής CIA, ενώ ή 'Αμερικανική στρατιωτική αποστολή άσκούσε άπόλυτο έλεγχο πάνω στή δομή καί λειτουργία των ένόπλων δυνάμεων, πού γαλουχήθηκαν μέ τήν πίστη στόν 'Ατλαντισμό καί τή φοβία του "κινδύνου από τόν Βορρά". Οι 'Αμερικανοί δημιούργησαν άμεσες δια-συνδέσεις μέ τά άνάκτορα καί τήν προέκτασή τους στόν πολιτικό χώρο τής 'Ελλάδας, τή Δεξιά. 'Επεξέτειναν τόν έλεγχό τους στόν συνδικαλισμό, τό τραπεζικό σύστημα καί, τέλος, στίς έπιστημονικές καί πολιτιστικές δραστηριότητες τής χώρας. Μέ τόν ελληνικό κ-ατικό μηχανισμό διαβρωμένο καί έλεγχόμενο, μέ τήν επενδυτική δραστηριότητα καθοδηγούμενη από 'Αμερικανικές Τράπεζες καί οργανισμούς οίκονομικής βοήθειας, "άνασυγκροτήθηκε" ή μεταπολεμική 'Ελλάδα. "Έτσι, στίς αρχές τής δεκαετίας του 1960 ήταν πιά έτοιμη νά άνοίξει τά σύνορά της στήν είσβολή του κεφαλαίου των πολυεθνικών, νά προσδεθεί στό άρμα τής ΕΟΚ, νά μεταβληθεί σέ προχωρημένο φυλάκιο του ΝΑΤΟ καί σέ πυρηνικό όπλοστάσιο των ΗΠΑ στήν 'Ανατολική Μεσόγειο.

'Η κατάληψη του ελληνικού χώρου από τίς ΗΠΑ έγινε σταδιακά, πρώτα μέ παρέμβαση στό πολιτικοστρατιωτικό έποικοδόμημα (τόν μηχαν-

νισμό καταναγκασμού), δεύτερο - σχεδόν παράλληλα - με την έπιβολή έλέγχου στή διαδικασία συσσώρευσης κεφαλαίου για νά δημιουργηθούν οί προϋποθέσεις για άσφαλείς καί κερδοφόρες έπενδύσεις καί, τρίτο, από τό 1960 καί ύστερα, με την είσβολή τών πολυεθνικών πού διαμόρφωσαν την άναπτυξιακή πορεία της χώρας στά πρότυπα ενός περιφερειακού καπιταλιστικού σχηματισμού.

Η έλληνική κοινωνική καί οίκονομική δομή έχει όλα τά χαρακτηριστικά ενός περιφερειακού καπιταλιστικού σχηματισμού. Ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής δέν έχει έξαφανίσει τίς προκαπιταλιστικές μορφές παραγωγής σ' ένα μεγάλο φάσμα της έλληνικής οίκονομίας (γεωργία, κτηνοτροφία, βιοτεχνία, μικρεμπόριο, κλπ). Οί όροι έσωτερικού έμπορίου άνάμεσα στά βιομηχανικά καί τά άγροτικά προϊόντα είναι ληστρικοί για την άγροτιά - καί πραγματοποιείται έτσι στό έσωτερικό της χώρας μιά πρωτόγονη συσσώρευση κεφαλαίου σέ μεγάλη κλίμακα. Οί όροι έξωτερικού έμπορίου (ανάμεσα στά έλληνικά προϊόντα καί τά προϊόντα τών μητροπολιτικών κέντρων της Δύσης) είναι χαρακτηριστικοί της "άνισης ανταλλαγής" καί διευκολύνουν τή φυγάδευση κοινωνικού πλεονάσματος πός τά μητροπολιτικά κέντρα. Με τό ξάπλωμα τών μονοπωλιακών πολυεθνικών μεγαθηρίων, ή φυγάδευση του κοινωνικού πλεονάσματος πραγματοποιείται όλο καί πιο πολύ μέσα άπ' τους μηχανισμούς πού διαθέτουν σέ παγκόσμια κλίμακα οί πολυεθνικές εταιρείες.

Έτσι, οί παραγωγικές δυνάμεις της χώρας αναπτύσσονται με άνισομέρεια καί γίνεται κάθε μέρα καί πιο έντονη ή έξωστρέφεια της έλληνικής οίκονομίας, ή τάση της νά γίνει συμπληρωματική προέκταση τών μητροπολιτικών οίκονομιών της Δύσης. Η παραγωγή κεφαλαιουχικού έξοπλισμού είναι σχεδόν άνύπαρκτη. Η γεωργία παραμένει υπανάπτυκτη καί στατική. Οί υπηρεσίες έχουν διογκωθεί σέ έντυπωσιακά επίπεδα. Τό έμπορικό ισοϋγιο είναι έντυπωσιακά έλλειμματικό. Έτσι, άναμειοσβήτητα ή Ελλάδα είναι χώρα έξαρτημένη στό επίπεδο της δομής της παραγωγής (στό επίπεδο τών παραγωγικών δυνάμεων). Αύτή ή δομική έξάρτηση περιέχεται ήδη στήν διαπίστωση πώς ή έλληνική οίκονομία έχει τά χαρακτηριστικά ενός περιφερειακού καπιταλιστικού σχηματισμού.

Ἡ ἐξάρτηση στό ἐπίπεδο τῆς ἀνάπτυξης τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων συμβαδίζει μέ τήν ἐξάρτηση στό ἐπίπεδο σχέσεων παραγωγῆς - μέ τή μετατόπιση τοῦ κέντρου ἀποφάσεων γιά τήν ἀξιοποίηση τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τῆς χώρας ἀπό τό ἐσωτερικό στό ἐξωτερικό, μέ τήν παράδοση τοῦ ἐλέγχου πάνω στή διαδικασία συσσώρευσης κεφαλαίου, στίς πολυεθνικές βιομηχανικές ἐταιρεῖες καί στίς πολυεθνικές τράπεζες. Μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου τό πολυεθνικό κεφάλαιο - βιομηχανικό καί τραπεζικό - ἔχοντας καταλάβει τά στρατηγικά σημεῖα τῆς οἰκονομίας, καθοδηγεῖ τήν ἀναπτυξιακή πορεία τῆς χώρας μέ κριτήρια πού πηγάζουν ἀπ' τή λογική τῆς συσσώρευσης κεφαλαίου σέ παγκόσμια κλίμακα, λεηλατεῖ κυριολεκτικά τίς πλουτοπαραγωγικές πηγές τῆς χώρας καί ρυπᾶνει ἀνεπανόρθωτα τό περιβάλλον της.

Ἡ ἐξάρτηση στό ἐπίπεδο τῆ

Πλάϊ στήν πολιτικοστρατιωτική παρέμβαση τῶν ΗΠΑ σέ διακρατικό ἐπίπεδο, ἀναπτύσσεται ἄμεσος, ἀποφασιστικός ἐλεγχος πάνω στήν ἐλληνική κυβέρνηση καί τήν ἐλληνική κρατική μηχανή ἀπ' τό πολυεθνικό κεφάλαιο, ἔτσι ὥστε νά διαμορφωθοῦν οἱ θεσμοί πού θά τοῦ δώσουν τό προβάδισμα ἀπέναντι στόν ἀναιμικό συνεταῖρο του, τό ἐλληνικό κεφάλαιο. Οἱ κανόνες χρηματοδότησης, οἱ προγραμματικές ἐπιλογές, ὁ συνδικαλισμός, ἡ παιδεία - ἀκόμη καί οἱ πολιτιστικές δομές πού θεσπίζονται ἀπό τήν ἐλληνική κυβέρνηση, ἀποσκοποῦν στό νά ἐνσωματωθεῖ ἡ χώρα στήν τροχιά τοῦ παγκόσμιου καπιταλισμοῦ διατηρόντας πάντα τόν περιφερειακό της χαρακτήρα.

Ἡ ἐξάρτηση τῆς Ἑλλάδας εἶναι ἐξάρτηση σ' ὅλα τά ἐπίπεδα. Πολιτικοστρατιωτικά ἐξαρτᾶται ἀπό τίς ΗΠΑ. Οἰκονομικά (τόσο στό ἐπίπεδο παραγωγικῶν δυνάμεων ὅσο καί στό ἐπίπεδο παραγωγικῶν σχέσεων) ἐξαρτᾶται ἀπό τά μητροπολιτικά κέντρα τῆς Δύσης. Αὕτη ἡ ὀλοκληρωτική τῆς ἐξάρτησης συνδέεται βέβαια μέ τόν περιφερειακό της χαρακτήρα.

Θάξριζε νά τονιστεῖ πώς ἡ ἐξάρτηση δέν εἶναι χαρακτηριστικό μόνο τῶν περιφερειακῶν καπιταλιστικῶν σχηματισμῶν. Ὁ Καναδάς εἶναι μητροπολιτικός σχηματισμός. Ὅμως εἶναι χώρα ἐξαρτημένη. Ὅλες οἱ στατηγικές τῆς βιομηχανίας ἐλέγχονται ἀπ' τό Ἀμερικανικό κεφάλαιο. Αὐτός ὁ ἐλεγχος (στό ἐπίπεδο παραγωγικῶν σχέσεων) ἔχει τήν προέκτασή

του στην πολιτικοστρατιωτικό τομέα. Η Καναδική Κυβέρνηση έχει πολύ περιορισμένα περιθώρια για την άσκηση δικιᾶς της ἑξωτερικῆς ἢ ἀμυντικῆς πολιτικῆς. Θάξιζε ἐπίσης νά τονιστεῖ πῶς ἐνῶ στήν περίπτωση τῆς Ἑλλάδας (πού εἶναι περιφερειακή χώρα) ἡ πολιτικοστρατιωτική ἐξάρτηση προηγήθηκε ἀπό τήν οἰκονομική, τό ἀντίθετο ἰσχύει γιά τόν Καναδά (πού εἶναι μητροπολιτική χώρα).

Σέ ελαφρότερη μορφή κάτι ἀνάλογο ἰσχύει καί γιά τή Δυτική Εὐρώπη. Ἡ ἀνοικοδόμηση τῆς Εὐρώπης μετά τόν δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο πραγματοποιήθηκε ἀπό τό Ἀμερικανικό κεφάλαιο (δηλαδή ἀπό τό κοινωνικό πλεόνασμα πού συγυαδεύτηκε ἀπ' τή Λατινική Ἀμερική καί τήν Ἀφρική γιά νά ἐπενδυθεῖ στή Δυτική Εὐρώπη) στά πλαίσια τῆς ΕΟΚ. Στήν περίπτωση τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἡ παρέμβαση τῶν ΗΠΑ στό πολιτικοστρατιωτικό ἐπίπεδο - πού ἀναπτύχθηκε παράλληλα μέ τήν οἰκονομική εἰσδυση - πήρε τήνείδική μορφή τῆς συμμετοχῆς στό ΝΑΤΟ - πού ἀποτελεῖ ὑπερεθνικό μηχανισμό καταναγκασμοῦ στήν ὑπηρεσία τῶν ΗΠΑ.

Ὁ θεσμός τῆς πολυεθνικῆς ἐταιρείας διεθνοποιεῖ τό κεφάλαιο - δηλαδή τίς καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγῆς. Ταυτόχρονα ὅμως διατηρεῖται καί ὁ ἐθνοκεντρικός χαρακτήρας τοῦ κεφαλαίου - γιά τόν ἀπλό λόγο ὅτι οἱ πολυεθνικές ἔχουν ἰδιαιτέρες σχέσεις μέ τό κράτος τῆς χώρας ὅπου ἔχουν τή βάση τους. Σάν ἀποτέλεσμα διαμορφώνεται μιά ἱεραρχία σέ παγκόσμια κλίμακα κέντρων ἀποφάσεων. "Ετσι, πρέπει ν' ἀναγνωρίσουμε πῶς τήν πρώτη θέση ἔχει τό Ἀμερικάνικο κεφάλαιο. Οἱ ἄμεσοι συνεταῖροι του - πού ἔχουν ἀρχίσει νά διεκδικοῦν κι αὐτοί τήν πρώτη θέση - εἶναι τό Γερμανικό καί τό Γαπωνέζικο κεφάλαιο. Ἡ Γαλλία, ἡ Ἀγγλία καί ἡ Ἰταλία στό οἰκονομικό ἐπίπεδο δορυφοροποιοῦνται μέ γρήγορο ρυθμό. Ἡ βαθειά κρίση τοῦ παγκόσμιου καπιταλισμοῦ προσοτεῖ αὐτές τίς ἐντυπωσιακές ἀνακατατάξεις στήν παγκόσμια δομή δύναμης.

Εἶναι γι' αὐτό ξεκάθαρα γιάτί ἀποδίνουμε τόση σημασία στόν ἀγῶνα γιά τήν ἐθνική μας ἀνεξαρτησία. Κι αὐτό γιάτί οὔτε ἡ Λαϊκή Κυριαρχία οὔτε ὁ σοσιαλιστικός μετασχηματισμός δέν εἶναι στόχοι ἐφικτοί χωρίς τήν κατάκτηση καί ἐδραίωση τῆς ἐθνικῆς μας ἀνεξαρτησίας

ΠΑΛΛΑΔΙΚΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Ἐπειδὴ δὲν κάνουμε μηχανιστικὴ διάκριση τῶν λαϊκῶν στόχων, θεωροῦμε πὼς ὁ ἀπελευθερωτικὸς ἀγῶνας εἶναι ἡ μιὰ ὄψη τοῦ ἴδιου τοῦ ἀγῶνα γιὰ τὴ σοσιαλιστικὴ ἀλλαγὴ. Σήμερα, κάτω ἀπ' τοὺς ὀλοένα καὶ περὶ σσότερο διαφαινόμενους κινδύνους γιὰ τὴν ἐθνικὴ μας ἀκεραιότητα, θὰ μπορούσαμε νὰ προσθέσουμε πὼς οἱ ἀγῶνες τοῦ λαοῦ μας ἔχουν ἓνα ἐπιπρόσθετο στόχο: τὸν ἐθνικοαμυντικόν. Σ' αὐτοὺς τοὺς ἀγῶνες δὲν μπορεῖ νὰ ἡγηθεῖ οὔτε νὰ συμμετάσχει ἡ μεγαλοαστικὴ τάξη, γιὰ τὸν ἴδιο λόγον ποὺ ἡ τάξη τῶν κοτλαμπάσηδων δὲν ἡγήθηκε στὸν ἑσσηκισμό τοῦ 1821, γιὰ τὸν ἴδιο λόγον ποὺ δὲν ἡγήθηκε σὴν μεγαλειώδη ἀντίσταση ἐνάντια στοὺς γερμανο-ἰταλοὺς κατακτητὲς. Ἐμεῖς πιστεύουμε πὼς ἀφοῦ ἡ χώρα μας δὲν ἔχει ἀποτινάξει τὰ οἰκονομικά καὶ πολιτικοστρατιωτικά δεσμά, τότε, σ' αὐτὴ τὴ φάση ποὺ ἀμφοισβητεῖται ἀκόμα καὶ ἡ ἐθνικὴ μας ἐπιβίωση, φορέας τῶν λαϊκῶν ἀγῶνων εἶναι καὶ πάλι ἡ πλατεῖα συμμαχία ὅλων τῶν ἐργαζομένων, ὅλων τῶν μὴ προνομιούχων Ἑλλήνων. Σ' αὐτὴ τὴν ἐθνικὴ ἐνότητα ἀναφερόμαστε. Ἐμεῖς δὲν ἔχουμε κολλήσει σὴν "ἡγεμονία τῆς ἐργατικῆς τάξης". Ἀσῆνουμε αὐτὲς τίς ἀτέρμονες ἐνασχολήσεις στοὺς ρομαντικούς ὁμοσολοσκόπους τοῦ κακῶς ἐννοοῦμένου μαρξισμού. Στὴ σημερινὴ περίοδο τῶν σκληρῶν ἀγῶνων καὶ μέσα στὶς σημερινὲς συνθήκες, ἡ "ἡγεμονία" ἀνήκει σ' ὀλόκληρον τὸν ἐργαζόμενο καὶ καταπιεζόμενο λαόν. Σ' αὐτὴ τὴν ἐθνικὴ ἐνότητα τὸν καλοῦμε καὶ σ' αὐτὴν ἔχουν θέση ὅλοι οἱ μὴ προνομιούχοι Ἕλληνες - οἱ ἐργάτες, οἱ ἀγρότες, οἱ ὑπάλληλοι, οἱ βιοτέχνες, οἱ μικροεπαγγελματίες, οἱ ἐπιστήμονες, ἡ Νεολαία μας - ὅλοι αὐτοὶ ποὺ τοὺς ἐνώνει ἡ καταπίεση καὶ ἡ ἐκμετάλλευση καὶ ποὺ αὐτοὶ εἶναι τὸ ἴδιο τὸ ἔθνος. Δὲν μιλοῦμε γιὰ τὰ στρατευμένα παιδιὰ μας, γιὰτὶ ἐφ' ὀρισμοῦ ἀνήκουν σ' αὐτὴ τὴν πανεθνικὴ ἐνότητα. Αὐτὴ ἡ στρατιὰ τῶν ἐργαζομένων καὶ μὴ προνομιούχων, εἶναι ὁ φορέας καὶ ὁ μοχλὸς τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ ἀγῶνα, ποὺ εἶναι ταυτόχρονα καὶ ὁ ἀγῶνας γιὰ τὴ σοσιαλιστικὴ ἀλλαγὴ.

Τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι ποῖος θὰ ἔχει τὴν "ἡγεμονία" σ' αὐτόν τὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ πὼς θὰ ἐνεργοποιήσουμε τὸν λαόν, πὼς θὰ τὸν συσπειρώσουμε, πὼς θὰ τὸν πολιτικοποιήσουμε καὶ πὼς θὰ φέρουμε κοντὰ μας κάθε παραστρατηνόν πρός πολιτικὰ σχήματα ποὺ εἴτε δὲν ἀνταποκρίνονται στοὺς πόθους καὶ τὰ συμφέροντά του, εἴτε δὲν τὰ ὑπερασπίζονται

μέ αποτελεσματικό τρόπο. Ἀγωνιζόμαστε ὄχι μόνο γιὰ τὴν πραγματοποίηση αὐτῆς τῆς πανεθνικῆς ἐνότητας, ὄχι μόνο γιὰ τὴν ἐκφρασὴ τῆς σέ ψῆφο μέσα ἀπὸ τίς κοινοβουλευτικὰς διαδικασίες, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἐνεργὸ περιορoύρηση αὐτῆς τῆς ψῆφου μέσα ἀπὸ τοὺς καθημερινοὺς πολιτικούς καὶ διεκδικητικούς ἀγῶνες καὶ γιὰ ἓνα ὁργανωτικό δέσιμο, ἔτσι πού ἀπὸ ἀπλό ἐκλογικό καθήκον νὰ τὴ μετατρέψουμε σέ ἀκαταμάχητὴ δύναμη. Ἀγωνιζόμαστε γιὰ τὴν κινήτοποίηση τῶν λαϊκῶν μαζῶν μπροστὰ στοὺς ἐθνικούς κινδύνους πού ἀσσοροῦν αὐτές κυρίως καὶ πού μόνο αὐτές μποροῦν ν' ἀντιμετωπίσουν. Ἀγωνιζόμαστε γιὰ τὴν ἐνεργοποίηση τους καὶ τὴν ἀφύπνισή τους ἀπὸ τὴ νάρκη πού ἔντεχνα καλλιεργεῖ ἡ Δεξιὰ καὶ οἱ ἐθελoτυφλοῦντες συνοδοιπόροι τῆς.

Ἐμεῖς πιστεύουμε πὼς ἔχουμε συλλάβει σωστὰ τὸ νόημα τῆς περιόδου καὶ τῶν συνθηκῶν πού βρισκόμαστε, πὼς ἀνοίγουμε τὸ μόνο δυνατό δρόμο γιὰ τὴν ἐθνική ἐπιβίωση καὶ τὴ σοσιαλιστική ἀλλαγὴ.

Τὰ προβλήματα τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας, τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀπελευθέρωσης, ἀλλὰξαν μορφή ἀλλὰ δέν λύθηκαν. Νά γιατί ἡ πιὸ πλατειά λαϊκὴ συσπείρωση καὶ κινήτοποίηση, ἡ μεγάλη ἐθνικὴ ἐνότητα, εἶναι καὶ σήμερα ὁ μόνος δρόμος γιὰ τὴν ἀντιμετώπισή τους. Μόνο μ' αὐτὴν τὴν ἐνότητα θὰ λυθοῦν τὰ προβλήματα πού ἔμειναν ὄλυτα. Ἔτσι ἐμεῖς ἐννοοῦμε καὶ ἔτσι πραγματοποιοῦμε μέρα μέ τὴ μέρα ὅλο καὶ περισσότερ, συσπειρώνοντας τὸ πιὸ πλατὺ φάσμα λαϊκῶν δυνάμεων πού γρήγορα θὰ στάσει νὰ γίνεῖ μιὰ ἀκατανίκητη δύναμη. Μόνο ἔτσι, μακριὰ ἀπὸ δογματισμούς, μακριὰ ἀπὸ ρομαντισμούς, μακριὰ ἀπὸ σεχταρισμούς, θὰ κατακτήσουμε τὴν ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία, θὰ διαφυλάξουμε τὴν ἐθνικὴ ἀκεραιότητα καὶ θ' ἀνοίξουμε ἓναν ὁρατὸ δρόμο γιὰ τὴ σοσιαλιστικὴ ἀλλαγὴ, φέρνοντας αὐτές τίς λαϊκὲς δυνάμεις στὴν ἐξουσία. Εἶναι ἡ μόνη δυνατότητα πού ἀνοίγεται κάτω ἀπ' τίς σημερινές ἐσωτερικὲς καὶ ἐξωτερικὲς συνθήκες.

Α Ι Γ Α Ι Ο

Στήν παράγραφο 38 του συνεδριακού κειμένου του ΚΚΕ γράφεται:

" Τό ΚΚΕ αποκρούει τό κυνηγητό των έξοπλισμών και τά σωβινιστικά κηρύγματα της άρχουσας τάξης τόσο στην Έλλάδα όσο και στην Τουρκία, πού ένδαρρύνονται από τον άμερικάνικο ίμπεριαλισμό. Τό ΚΚΕ θεωρεί ότι ή κρίση του Αιγαίου πρέπει νά αντιμετωπιστεῖ μέ βάση τά άμοιβαία συμφέροντα των δυό λαών και τό συμφέρον της εἰρήνης, καθώς και μέ βάση την Τελική Πρόξη της Διάσκεψης του Έλσίνκι. Τό Αιγαίο πρέπει νά εἶναι θάλασσα εἰρήνης και εἰρηνικῆς επικοινωνίας των λαών. Πάνω στη βάση αὐτή μπορεί και πρέπει νά αντιμετωπιστεῖ και τό θέμα της ύφαλοκρηπίδας μέ εἰρηνικές διαπραγματεύσεις, στηριγμένες στό σεβασμό των άρχών της έθνικῆς ανεξαρτησίας και της έδαφικῆς άκεραιότητας και δίχως τίς επεμβάσεις των άμερικάνων και του ΝΑΤΟ ".

Ή παράγραφος αὐτή θέτει μιá σειρά από δύσκολα έρωτήματα για τό ΚΚΕ. Πρῶτ'άπ'όλα, σ'ότι άφορᾷ τούς έξοπλισμούς. Κανείς μας φυσικά δέν επιθυμεῖ τό κυνηγητό των έξοπλισμών πού μειώνει τό ρυθμό οίκονομικῆς ανάπτυξης. Θά ήταν σαφῶς προτιμότερο, οἱ πόροι πού σήμερα πηγαίνουν στους έξοπλισμούς νά διατίθενταν για σχολεία, νοσοκομεία, στέγη, κλπ. Ποιός μπορεί νά τό άρνηθεῖ; Ἀλλά δέν εἶναι ἐκεῖ τό θέμα. Τό θέμα εἶναι ὅτι άπειλεῖται σήμερα ή έδαφικῆ άκεραιότητα της χώρας μας. Καί εἶναι άκατανόητο νά την προασπίσουμε χωρίς τή θυσία πού απαιτεῖ ένας άρτιος έξοπλισμός των Ένόπλων Δυνάμεων της χώρας. Ὁ άγώνας για την Έθνικῆ Ἀνεξαρτησία, ἄν εἶναι εἰλικρινῆς, προϋποθέτει την προάσπιση μέ κάθε θυσία της έδαφικῆς άκεραιότητας της χώρας. Κι αὐτή μέ τή σειρά της προϋποθέτει δαπάνες για την Έθνικῆ Ἀμυνα. Εἶναι αντίφαση νά μήν ὑποστηρίζει κανείς τίς δαπάνες για την έθνικῆ άμυνα και νά διακηρύχνει την πίστη του στην Έθνικῆ Ἀνεξαρτησία, κάτω από τίς σημερινές συνθήκες. Γνωρίζουμε πῶς ή ΕΣΣΔ προσπαθεῖ - και πιστεύουμε πῶς τό προσπαθεῖ - νά πείσει τούς Ἀμερικανούς νά ακολουθήσουν από κοινοῦ μιá πορεία άμοιβαίας μείωσης των έξοπλισμών. Ἀλλά στό μέτρο πού κάτι τέτοιο δέν εἶναι εἰκτό, τί κάνει ή ΕΣΣΔ; Ἀρκεῖται στίς φιλειρηνικές διακηρύξεις της ή έξοπλίζεται μέ ταχύ ρυθμό; Κι ἄν

κάτι τέτοιο ισχύει για την ΕΣΣΔ γιατί άραγες δέν πρέπει νά ισχύει για την Ελλάδα;

Αναφέρεται τό ΚΚΕ στό "σωβινιστικά κηρύγματα της άρχουσας τάξης τόσο στην Ελλάδα όσο καί στην Τουρκία". Δέν έχουμε υπ' όψη μας ποιά είναι τά σωβινιστικά κηρύγματα της άρχουσας τάξης στην Ελλάδα. Ένώ άσφαλώς τά έχουμε υπ' όψη μας - όπως άσφαλώς τά έχει υπ' όψη του καί τό ΚΚΕ - στην περίπτωση της Τουρκίας.

Σύμφωνα μέ τό ΚΚΕ "τό Αίγαίο πρέπει νά είναι θάλασσα ειρήνης καί ειρηνικής επικοινωνίας τών λαών". Ποιός μπορεί νά διαφωνήσει; Όμως αυτό δέν άρκει. Γιατί τό Αίγαίο, όπως καί ή Μεσόγειος, είναι περιοχή στην όποία είναι άπαράδεκτη ή παρουσία στόλων καί βάσεων δυνάμεων πού δέν έχουν καμιά σχέση μέ τό Αίγαίο καί τή Μεσόγειο, όπως είναι οι Ένωμένες Πολιτείες καί ή Σοβιετική Ένωση.

Αλλά ή κρίσιμη διαφωνία μας μέ τό ΚΚΕ σέ σχέση μέ τό Αίγαίο, είναι ή άποψη του πώς τό θέμα της υσαλοκραπείδας πρέπει νά αντιμετωπιστεϊ μέ ειρηνικές διαπραγματεύσεις. Κι αυτό όχι γιατί δέν πιστεύουμε καί δέν επιδιώκουμε τήν ειρήνη, αλλά γιατί διαπραγματεύσεις χωρίς προσδιορισμένα διαπραγματευτικά πλαίσια είναι καί άκατανόητες καί επικίνδυνες. Υπάρχει σήμερα ένα καθεστώς στό Αίγαίο πού στηρίζεται στό διεθνή νόμο, σέ διεθνείς συμβάσεις καί συνθήκες. Αυτό τό καθεστώς προσδιορίζει τά σύνορα της Ελλάδας- χερσαία, θαλάσσια καί έναέρια. Σύνορα για τά όποια τό ΚΚΕ διακηρύχνει ότι είναι έτοιμο νά τά υπερασπιστεϊ, γιατί τά θεωρεϊ "ιερά καί άπαραβίαστα". Αλλά τί καλεϊται νά κάνει ή Ελλάδα στις διαπραγματεύσεις μέ τήν Τουρκία; Καλεϊται νά αναθεωρήσει τό ισχύον καθεστώς του Αίγαίου. Καλεϊται συγκεκριμένα νά παραχωρήσει έθνικό της χώρο στην Τουρκία. Κάτω άπ' αυτές τίς συνθήκες τί έννοια έχουν οι διαπραγματεύσεις; Καί πώς συμβιβάζεται ή διαπραγμάτευση μέ περιεχόμενο τήν παραχώρηση έθνικοϋ χώρου μέ τήν προάσπιση τών συνόρων της χώρας μας; Τό ΚΚΕ όφείλει έδω νά ξεκαθαρίσει τή θέση του.

Δέν διαφωνοῦμε μέ τό ΚΚΕ στό ὅτι τό πρόβλημα τοῦ Αἰγαίου ὑποδαυλίζεται ἀπ'τίς Ἑνωμένες Πολιτεῖες. Κι ὅτι ἡ κύρια εὐθύνη γιά τήν κρίση τοῦ Αἰγαίου βαρύνει τίς Ἑνωμένες Πολιτεῖες καί τοὺς κύκλους τοῦ ΝΑΤΟ. Χωρίς τή στήριξή τους ὁ τουρκικός σωβινισμός θά ἦταν ἀνήμερος νά προκαλέσει προβλήματα στήν περιοχή. Ὅμως, ἔχουμε τονίσει πώς ἡ Σοβιετική Ἑνωση ὄχι μόνον ἀνέχεται τίς τουρκικές διεκδικήσεις ἀλλά καί ἑμμεσα, μέ τή φιλική της στάση ἀπέναντι στήν Τουρκία καί μέ τήν οἰκονομική βοήθεια πού ἀπλόχερα τῆς προσφέρει, τήν ἐνθαρρύνει. Κι ἔχουμε γι'αὐτή μας τή στάση κατηγορηθεῖ πώς κάνουμε ἀντισοβιετική πολιτική. Δέν εἶναι ἡ στιγμή νά προχωρήσουμε σέ μιὰ πλήρη τοποθέτηση πάνω στό ρόλο τῆς ΕΣΣΔ στήν παγκόσμια σκηνή. Ἀλλά γιά τήν ἀποφυγή ὁποιασδήποτε παρεξήγησης ἢ παρανόησης μερικά σχόλια ἴσως εἶναι χρήσιμα.

Ε Σ Σ Δ.

Δέν θά ἀσχοληθοῦμε μέ τόν κοινωνικοοικονομικό χαρακτήρα τῆς ΕΣΣΔ, γιατί, τό θέμα εἶναι ἐξαιρετικά πολύπλοκο καί δέν ἔχει ἀναλυθεῖ σέ βάθος μέ βάση τή μαρξιστική μέθοδο. Ὅμως, μιλώντας γιά τήν ΕΣΣΔ μέ τά σημερινά της χαρακτηριστικά, εἴμαστε ἔτοιμοι νά πάρουμε θέση πώς ἡ ΕΣΣΔ δέν εἶναι χώρα καπιταλιστική. Κι αὐτό, παρά τό γεγονός πώς χαρακτηριστικό τῶν σχέσεων παραγωγῆς εἶναι ἡ ἐξαρτημένη ἐργασία πού εἶναι ταυτόχρονα καί χαρακτηριστικό κάθε καπιταλιστικῆς δομῆς. Γιατί οἱ νόμοι κίνησης τῆς Σοβιετικῆς οἰκονομίας δέν ἀντιστοιχοῦν πρὸς αὐτοὺς τοῦ καπιταλισμοῦ. Ὅρος ἐπιβίωσης τοῦ καπιταλισμοῦ εἶναι ἡ ἀέννη συσσώρευση κεφαλαίου, τό ἀδιάκοπο κυνηγητό γιά τό μέγιστο δυνατό κέρδος, ἡ ὑποταγή κάθε ἄλλου στόχου στό βῆμα τῆς κερδοφόρας ἐπένδυσης, ὁ ἀσυγκράτητος ἐπεκτατισμός. Αὐτό τό χαρακτηριστικό κλειδί τοῦ καπιταλισμοῦ δέν ἀνταποκρίνεται στή Σοβιετική πραγματικότητα. Γι'αὐτόν ἀκριβῶς τό λόγο δέν εἶναι δυνατό νά χαρακτηρίσει κανεὶς τή Σοβιετική Ἑνωση σάν ἱμπεριαλιστική δύναμη. Γιατί ὁ ἱμπεριαλισμός εἶναι ἡ πεμπτουσία τῆς μονοπωλιακῆς φάσης τοῦ καπιταλισμοῦ - φαινόμενο πού πρωτοεάνηκε στήν ἱστορία πρὸς τά τέλη τοῦ 19ου αἰῶνα.

Τό γεγονός όμως πώς ή Σοβιετική Ένωση δέν είναι ίμπεριαλιστική δύναμη δέν σημαίνει πώς δέν είναι σήμερα μιá υπερέδνημη πού παί-ζει ήγεμονικό ρόλο σέ παγκόσμια κλίμακα. Στην άναμέτρησή της μέ τις Ένωμένες Πολιτείες, πού είναι ή μητρόπολη του ίμπεριαλισμού, προβαίνει συχνά σέ πράξεις πού είναι δύσκολο πολλές φορές νά τις διακρίνει κανείς από έκεϊνες των ΗΠΑ. Άλλά ό ήγεμονισμός της ΕΣΣΔ δέν ξεπηδάει από οίκονομική άναγκαιότητα, από τούς νόμους κίνησης του κοινωνικο-οικονομικού συστήματος της, όπως συμβαίνει στην περίπτωση των ΗΠΑ, αλλά από τις στρατηγικές της άνάγκες και κατά συνέπεια, από τις στρατηγικές της επιδιώξεις. Ό ήγεμονισμός της ΕΣΣΔ, οδηγεί στην άνάπτυξη σχέσεων κράτους-πελάτη στο χώρο πού θεωρεί ζωτικό για την άσφαλείά της. Έξ αίρεση ίσως αποτελεί σήμερα ή ένεργός παρουσία της στην Άφρικανική Ήπειρο. Άλλά κι έκεϊ ακόμη μπορεί ή παρουσία της νά έρμηνευθεϊ σάν άποτέλεσμα της προσπάθειάς της νά άποφύγει τό κύκλωμά της από τόν έπείκτατισμό των ΗΠΑ.

Μπορεί νά άντιπαρατηρηθεϊ πώς ή ΕΣΣΔ άναπτύσσει οίκονομικές σχέσεις μέ τά κράτη πού είναι δορυφόροι της, πέρα από την παροχή όπλισμού. Άλλά οι οίκονομικές της σχέσεις μέ τούς δορυφόρους της δέν έχουν δική τους αυτόνομη δυναμική. Άποσκοπούν κατά κύριο λόγο νά στεριώσουν τούς δεσμούς άσφαλείας - δεσμούς δηλαδή πού άφορούν τις στρατηγικές άνάγκες και επιδιώξεις της ΕΣΣΔ.

Ό άγώνας της ΕΣΣΔ για την ύφεση είναι γνήσιος. Ξεπηδάει από την έσωτερική δυναμική του συστήματος της. Γιατί χωρίς την ύφεση είναι ύποχρεωμένη νά δαπανά ένα μεγάλο ποσοστό του έθνικού της έισοδήματος σέ έξοπλισμούς. Κι αυτό μέ τή σειρά του περιορίζει τις δυνατότητες άνάπτυξης του βιοτικού επιπέδου των λαών της. Κι έχει αυτό σάν συνέπεια τή διατήρηση μιās πολιτικής δομής πού δέν προσφέρει στον πολίτη τή δυνατότητα ένεργού συμμετοχής στις άποφάσεις πού τόν άφορούν, δηλαδή τή διατήρηση ενός άκρως συγκεντρωτικού καθεστώτος. Μέ λίγα λόγια, ή πορεία πός τόν σοσιαλισμό, ή πορεία πός ένα κοινωνικό καθεστώς όπου τά μέσα της παραγωγής θά έξουσιάζονται από τούς παραγωγούς και όχι από έναν, έστω κρατικό, έργοδότη, άναχαιτίζεται τελικά άπ' την άδήριτη

ανάγκη για μεγάλους έξοπλισμούς. Κι αυτή είναι η επίπτωση στην έσωτερική δομή της ΕΣΣΔ της δυναμικής του παγκόσμιου ιμπεριαλισμού. Μέ τη σειρά της βέβαια η ΕΣΣΔ αποτελεί ανασχαιτικό παράγοντα στο ξάπλωμα του καπιταλισμού και στις ιμπεριαλιστικές του επιδιώξεις. Θα ήταν άδικο να μη τονίσουμε αυτή την ιστορική συμβολή της ΕΣΣΔ.

ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟΥ.

Εμμένει τό ΚΚΕ στην ήγεμονία της έργατικής τάξης, παρά τό γεγονός πώς αναζητά τή συμμαχία μέ τούς αγρότες, τούς επαγγελμα-
τοβιοτέχνες, κλπ. κι ακόμη μέ τούς μικρούς και μεσαίους έπιχει-
ρηματίες. Τό βασικό του έπιχείρημα είναι πώς " η έργατική τάξη
άποτελεϊ τόν πιο άδιάλλαχτο αντίπαλο τού καπιταλισμού, είναι η
τάξη τού μέλλοντος, ο φορέας τών σοσιαλιστικών σχέσεων παραγω-
γής και ενδιαφέρεται περισσότερο από κάθε άλλη τάξη και στρώμα
για τή συνεπή και ολοκληρωτική πραγματοποίηση της ενδιάμεσης έπανα-
στατικής διαδικασίας". Τό γεγονός πώς τό προλεταριάτο στην Έλ-
λάδα είναι μικρό ποσοστό τών εργαζομένων και μη προνομιούχων Έλ-
λήνων, πώς η Έλλάδα είναι χώρα περιθωριακή και πώς κατά συνέπεια
η σοσιαλιστική αλλαγή πρέπει να στηρίζεται σε μια πλατειά
ισότιμη συμμαχία όλων τών εργαζομένων και μη προνομιούχων Έλλή-
νων, τού διαφεύγει. Καλεϊ ούσιαστικά τίς πλατειές μάζες τού λαού
να αναγνωρίσουν ήγεμονικό ρόλο σε ένα τμήμα τών εργαζομένων.
Η θέση είναι άκατανόητη για τά ελληνικά δεδομένα και είναι
γι' αυτό τό λόγο σαφώς έκφραση τυολής προσήλωσης σε δόγματα τού
παρελθόντος.

Η ήγεμονία της έργατικής τάξης, δηλαδή τού προλεταριάτου,
συνδέεται άμεσα μέ τή δικτατορία τού προλεταριάτου. Η παράγραφος
57 λέει τά εξής: " Μέ τό πέραςμα στο σοσιαλιστικό στάδιο της ενι-
αίας έπαναστατικής διαδικασίας τό κράτος της δημοκρατίας τού λαού
θα μετεξελιχθεί σε κράτος της σοσιαλιστικής δημοκρατίας τό όποιο,
όποια συγκεκριμένη μορφή κι αν πάρει, από τήν άποψη της ταξικής
ουσίας του, θα είναι έπαναστατική έξουσία της έργατικής τάξης, ικανή

νά οίκοδομήσει τό σοσιαλισμό καί νά τόν υπερασπίζεται. Θά εἶναι, δηλαδή, ἡ ἐξουσία πού οἱ κλασικοί τοῦ μαρξισμού-λενινισμού τήν ὀνόμασαν δικτατορία τοῦ προλεταριάτου". Εἴρουμε βέβαια, ὅτι ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου πάνω στούς συμμαχοῦς του - τήν ἀγροτιά καί τίς ἄλλες τάξεις καί στρώματα τῶν μή προνομιούχων - στήν ἱστορική πρακτική δέν εἶναι καὶ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, ἀλλά δικτατορία τῆς πολιτικῆς του καθοδήγησης, δηλαδή, τοῦ κόμματος. Κι αὐτό βέβαια ἔρχεται σέ ἄμεση ἀντίθεση μέ μιάν ἄλλη θέση τοῦ ΚΚΕ, στήν ὁποία ὑποστηρίζεται ὁ πολυκομματισμός στά πλαίσια ἑνός σοσιαλιστικοῦ συγτάγματος.

Στήν προσπάθειά του νά παρουσιάσει τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου σάν κάτι ἄλλο ἀπ'αὐτό πού εἶναι στήν ἱστορική πρακτική τό ΚΚΕ ἀνακαλύπτει νέους ὅρους καί νέα στάδια. "Ὅρους καί στάδια πού ὁδηγοῦν ἀναμεισθήτητα σέ τεράστια σύγχυση καί πού καμμιά δέν ἔχουν σχέση μέ ὑπεύθυνη μαρξιστική ἀνάλυση. Τί εἶναι ἡ "σοσιαλιστική δημοκρατία" σέ ἀντιπαράθεση μέ τήν "ἀντιιμπεριαλιστική, ἀντιμονωπολιστική δημοκρατία τοῦ Λαοῦ"; Τό πλαίσιο αὐτό σκέψης εἶναι πράγματι ἀκατανόητο ἀπ'τῆ μαρξιστική ὀπτική γωνία. Σάν νά μὴν ἀρκοῦσαν αὐτοί οἱ ὅροι προστίθεται ἡ ἔννοια τῆς "παλαϊκοῦ κράτους". Λέει τό ΚΚΕ στήν παράγραφο 62: " Τό ἐπαναστατικό κράτος τοῦ προλεταριάτου θά πάψει νά εἶναι ἀναγκαῖο ἀφοῦ ἐκπληρώσει τήν ἱστορική του ἀποστολή". Μά, ἂν δέν κάνουμε λάθος, ὅταν ἐκπληρώσει τήν ἀποστολή του θά πάψει νά εἶναι κράτος, δέν θά ἀλλάξει ὁπλῶς ὄνομα.

Φοβούμαστε ὅτι τό ΚΚΕ λύνει τά θεωρητικά του προβλήματα μέ τή διατύπωση νέας ὁρολογίας καί ὄχι μέ ἐπισανειακή ἔστω ἀνάλυση τῆς ἐλληνικῆς πραγματικότητας στά πλαίσια τῆς μαρξιστικῆς σκέψης.